

שאלה: ראיתי שענית אתמול לערוך סעודה בעזרת נשים של בית הכנסת, מפני שאין שם קדושה מוחלטת, שאין אשה מצטרפת לקדושת מניין מתפללים. אני שואל, כיון שהיא מתפללת שם, מדוע לא נצרף אותה?

תשובה: ידוע ומפורסם שיש משיכה והתעניינות בין המינים. גם בלי מחשבות אסורות, אלא סתם דיבור או עסק משותף, ברוב המקרים יש שמחה יתירה כאשר יש עירוב בין המינים.

עת התפילה היא זמן של רוממות נפש, של דבקות האדם בקונו, בורא עולם. עת התפילה עלינו לקיים דברי "מסילת ישרים" (פרק יט): "הנה עיקר היראה היא יראת הרוממות. שצריך האדם לחשוב בעודו מתפלל או עושה מצוה, כי לפני מלך מלכי המלכים הוא מתפלל או עושה המעשה ההוא. והוא מה שהזהיר התנא (ברכות כח, ב) 'וכשאתם מתפללים, דעו לפני מי אתם עומדים'. והנה ג' דברים צריך שיסתכל האדם ויתבונן היטב, כדי שיגיע אל זאת היראה:

[א'] שהוא עומד ממש לפני הבורא יתברך שמו ונושא ונותן עמו, אף על פי שאין עינו של אדם רואהו. ותראה כי זה הוא היותר קשה שיצטייר בלב האדם ציור אמיתי, יען אין החוש עוזר לזה כלל. אמנם מי שהוא בעל שֶׁכֶּל נכון, במעט התבוננות ושימת לב, יוכל לקבוע בלבו אמיתת הדבר. איך הוא בא ונושא ונותן ממש עמו יתברך, ולפניו הוא מתחנן, ומאתו הוא מבקש. והוא יתברך שמו מאזין לו מקשיב לדבריו, כאשר ידבר איש אל רעהו, ורעהו מקשיב שומע אליו. [ב] ואחר שיקבע זה בדעתו, צריך שיתבונן על רוממותו יתברך, אשר הוא מרומם ונשגב על כל ברכה ותהלה, על כל מיני שלימות שתוכל מחשבתנו לדמות ולהבין...".

ועוד צריך שיתבונן [ג] על שפלות האדם ופחיתותו, לפי חומריותו וגסותו. כל שכן לפי החטאים שֶׁחָטָא מעודו. כי על כל אלה אי אפשר שלא יחרד לבו ולא ירעש בעודו מדבר דבריו לפניו יתברך, ומזכיר בשמו ומשתדל להרצות לו, הוא מה שאמר הכתוב (תהלים ב'): 'עֲבֹדוּ אֶת ה' בִּירָאָה, וּגִילוּ בִרְעֵדָה'... ואומר (עזרא ט'): 'אלוהי, בושתי ונכלמתי להרים אלוהי פני אליך'. ואולם היראה הזאת צריך שתתגבר בלב בתחילה, ואחר כך תִּרְאָה פעולותיה גם באיברי הגוף. הלא המה: כובד הראש וההשתחואה, שפלות העינים וכפיפת הידים, כעבד קטן לפני מלך רב". [עכ"ל]

מה שבימינו הרבה מהציבור אינם מקיימים הדרכה הנ"ל, אינו פוטר. לכן יש גם הרבה מתפילותינו שאינן נענות, לא רואים מימוש מה שאנו מבקשים. כאשר נשים יהיו חלק מהציבור, אפשר שחלק מהמתפללים לא יוכלו לרכז את

מחשבותיהם בתפילה, לא יכוונו את המחשבות הנשגבות הנ"ל. זה נכון בימינו, והיה נכון גם בזמן חז"ל. לכן חששו חז"ל מעירבוב המינים וקבעו שמניין מתפללים יהיו רק מהגברים.

ואם תשאל, מדוע חז"ל לא הניחו מקום למניין בני עצמן של נשים מתפללות? זה פשוט שעל פי רוב הנשים עסוקות בניהול הבית, בין בענין סידורי הבית נקיון ובישול, ובין בענין חיוך הקטנים והטיפול בהם. לא יוכלו גם האבות וגם האימהות ביחד לנטוש את הבית וללכת לבית הכנסת, ולהפקיר הילדים ללא שמירה והשגחה! הרי ענין תפילה אינו רק בשבת בבוקר, אלא שלוש פעמים בכל יום, שבעה ימים בשבוע. הא כיצד נעמיס על הנשים להתנתק מצרכי הבית וללכת לבית הכנסת כל הימים, שלוש פעמים ביום?

לכן זה המצב. אבל ודאי שהקב"ה עונה לתפילת הנשים, גם בהיותם בלי הגברים. דוגמא לכך, תפילת חנה (שמואל-א א). אדרבה, יש לה מעלה יתירה יותר מהאיש. הוא בהתפללו ביחידות בלי מניין, יש תביעה נגדו מדוע לא הלך לבית הכנסת. אבל תפילה שלה נקיה מהקטרוג, כי לא נצטוה בכך.